

Så här gör vi skillnad

– styrdokument för Nduguföreningens utvecklingsarbete

Om Så här gör vi skillnad

Så här gör vi skillnad anger syfte, mål, värdegrund och arbetssätt för Nduguföreningens utvecklingssamarbete i Kizagaområdet, Tanzania och fungerar som ett styrdokument för styrelse, arbetsgrupper och enskilda funktionärer. Det fastställs av årsmötet och gäller tills vidare.

Nduguföreningens syfte

Nduguföreningens syfte är att tillsammans med invånare och lokala aktörer i byn Kizaga och omgivande byar i Tanzania, verka för att alla ska ha verkliga möjligheter till ett liv utan fattigdom. Arbetet bedrivs främst inom målområdena utbildning, miljövård, hälso- och sjukvård, vatten och sanitet, samt ekonomisk hållbarhet. Lokalbefolkningens behov och rättigheter står i centrum för föreningens insatser. Socioekonomiskt utsatta grupper prioriteras vid insatserna. Utvecklingsinsatsernas utformning och genomförande präglas av ömsesidighet mellan Nduguföreningen och lokala aktörer. Hållbarhet, jämställdhet, jämlikhet, deltagande och öppenhet ska genomsyra utvecklingssamarbetet. Nduguföreningen är politiskt och religiöst obunden.

Nduguföreningens definition av fattigdom

Fattigdom innebär brist på egenmakt, delaktighet och materiella tillgångar. Det medför en brist på trygghet, självbestämmande och frihet i det egna vardagslivet. Fattigdom innebär även en stor sårbarhet inför det oväntade med små valmöjligheter i vardagslivet och inför framtiden. Fattigdom yttrar sig i att grundläggande behov och mänskliga rättigheter inte tillgodoses. Fattigdom är mångdimensionell och tar sig därför många olika uttryck och kan dessutom variera mellan många olika kontexter. Nduguföreningen arbetar utifrån uppfattningen att olika dimensioner av fattigdom samverkar och att dessa samband bör beaktas i insatserna för att effektivt kunna motverka fattigdom, till exempel genom att insatser görs inom flera områden samtidigt. Därför arbetar Nduguföreningen utifrån fem målområden som avser att på sikt bidra till att stärka mänskliga rättigheter.

Övergripande mål för utvecklingssamarbetet

Här nedan fastställs övergripande målsättningar för vart och ett av Nduguföreningens fem målområden. Dessa målsättningar bryts ned i mätbara delmål i de årliga verksamhetsplanerna som fastställs av årsmötet och följs upp årligen. Denna resultatuppföljning är en del av Nduguföreningens ambition om öppenhet, men är också centralt för lärandet och utvecklandet av verksamheten.

Målområdena är definierade utifrån en nära dialog med lokala aktörer och invånare i Kizagaområdet. De bygger på en gemensam analys av de fattigdomsrelaterade problem som människor upplever direkt eller indirekt. Varje insats planeras därefter i samråd med och baserat på de metoder som de lokala aktörerna anser fungera väl i kontexten.

Målen definieras också utifrån en ambition om att bidra till att tillgodose människors rättigheter, där särskild vikt läggs vid rätten till utbildning, rätten till hälsa, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard, rätten till rent vatten och sanitet, samt rätten till naturresurser och en hållbar ekologisk miljö.

Målområde 1: Utbildning

Allt fler barn i Kizagaområdet går klart grundskolan varje år. Trots det kvarstår fortfarande problemet att familjer som lever i en socio-ekonomiskt utsatt miljö har svårt att tillgodose sina barn en fullständig utbildning. Detta kan bero på bristande resurser i att införskaffa nödvändigt skolmaterial, stigmatisering i skolmiljön, eller att barnen inte har möjlighet att göra sina läxor eftersom de förväntas arbeta eller att hjälpa till med hushållssysslor på sin lediga tid.

För att ha möjlighet att påverka samhället man lever i måste man ha kunskap om det. Därför är det viktigt att öka barn och vuxnas förutsättningar att ta del av samhällsutvecklingen genom tillgång till bibliotek, information och tillfällen att samlas för dialog och diskussion. Eftersom kvinnors tillgång till detta ofta är sämre är därför riktade insatser mot kvinnor och andra utsatta grupper särskilt viktiga.

1.1 Fler socio-ekonomiskt utsatta barn och unga påbörjar och fullföljer utbildning i primary och secondary school, av god kvalitet.

God kvalitet innebär till exempel tillgång till relevant skollitteratur, kvalificerade lärare och lämpliga pedagogiska metoder.

1.2 Ökad kunskapsnivå hos kvinnor, män, barn och unga om det samhälle de lever i, och därmed stärkta förutsättningar för deras deltagande och inflytande.

Genom ökad kunskap eller bildning stärks även förutsättningar för självbestämmande, försörjning och hälsa.

Målområde 2: Miljövård

Till följd av natur- och klimatförändringar begränsas människors tillgång till mat, rent vatten och energi. Erosion är ett påtagligt naturproblem som uppstår på grund av radikal avskogning, vilket gör att den mest brukbara jorden försvinner och jordbruksproduktionen försämras. Genom att värna om ekologisk hållbarhet och bedriva miljövård gynnas lokalsamhället därför på flera sätt.

2.1 Lokalsamhället, särskilt hushåll, institutioner och småskaliga jordbrukare, verkar för en ökad ekologisk hållbarhet.

En ekologiskt hållbar utveckling innebär att ekosystem och naturresurser nyttjas på ett rättvist och hållbart sätt så att tillgång till mat, rent vatten, och energi inte utarmas. Det innefattar även en beredskap att hantera pågående och kommande klimatförändringar på ett hållbart och motståndskraftigt sätt.

Målområde 3: Hälso- och sjukvård

Hälsosituationen är för närvarande långt ifrån tillfredsställande, och har lyfts fram som särskilt prioriterad av lokalbefolkningen. De största hälsohoten utgörs av diarré, tyfus, malaria, tuberkulos, hiv/aids, trafikolyckor samt en sårbar mödra-, förlossnings- och spädbarnsvård. Kapaciteten för diagnostisering och behandling av infektionssjukdomar är begränsad och mödrahälsovården är bristfällig. Förebyggande informations- och vaccinationsarbete är viktigt

för att förhindra spridning av sjukdomar, till exempel genom förbättrad hygien, och ska nå utsatta grupper för att främja lika villkor.

3.1 Ökad tillgänglighet till allmän hälso- och sjukvård av god kvalitet

Med kvalitet avses exempelvis att sjukvårdspersonal har adekvat utbildning, alternativt kunskap och erfarenhet, att grundläggande medicinsk utrustning och läkemedel finns samt att sjukvårdsmiljö för patienter och personal håller en acceptabel hygien och standard. Begreppet tillgänglighet innefattar att sjukvården ska vara rättvist tillgänglig för alla medborgare med särskilt fokus på mödra- och barnvård.

3.2 Ökad kapacitet hos lokalbefolkning och hälso-sjukvård att förebygga vanligt förekommande sjukdomar

Ökad kapacitet innefattar både ökad medvetenhet genom kunskapsinhämtning om hur sjukdomar uppstår, sprids och kontrolleras liksom förmågan och förutsättningarna att tillämpa den inhämtade kunskapen.

Målområde 4: Vatten och sanitet

Den bristande tillgången till rent vatten är ofta påtaglig, särskilt under torrperioden. Människor får gå långt för att hitta vatten som ändå inte är tillräckligt rent. Det är framför allt kvinnor och ibland även barn som ansvarar för vattenhämtning, vilket i sin tur gör det till ett jämställdhetsproblem. Begränsad tillgång till vatten kan även innebära en stor kostnad för hushållen. De flesta har tillgång till någon form av sanitär utrustning, men hanteringen av avfallet är ofta bristfällig liksom hygienkunskap vilket gör bristande sanitet till ett grundläggande hälsoproblem. Genom att förbättra tillgång till rent vatten och utveckla hållbara sanitetslösningar gynnas människors hälsa och sociala ojämlikheter minskar.

4.1 Förbättrad tillgång till rent vatten och godtagbar sanitet i framför allt hushåll, skola och vårdinstitutioner.

Detta innebär att arbeta för ökad tillgänglighet till vatten av god kvalitet, samt sprida medvetenhet om god vattenhantering och hygien. Med godtagbar sanitet avses framför allt tillgång till hälsosäkra latriner.

Målområde 5: Ekonomisk hållbarhet

Många människor i Kizagaområdet är ekonomiskt beroende av sitt jordbruk och andra former av småskaligt företagande. Detta gör att de är särskilt utsatta vid torrperioder och klimatförändringar. Samtidigt saknar de ofta resurser att bygga upp ett ekonomiskt kapital för att investera i hållbara lösningar som minskar sårbarheten på sikt. Att arbeta för ekonomisk hållbarhet för individer, hushåll och småskaliga företagare på landsbygden är därför ett effektivt sätt att bygga ett stabilt lokalsamhälle och motverka fattigdom. Kvinnor är ofta särskilt utsatta ekonomiskt och har ofta mindre inflytande över hushållsekonomin. Att stödja kvinnor och stärka deras ekonomiska position i samhället och familjen i övrigt, är därmed centralt för att uppnå en jämlik väg ur fattigdom men även för att stärka barns rättigheter.

5.1 Förbättrade förutsättningar för ekonomisk hållbarhet, med särskilt fokus på småskaligt företagande, jordbruk och kvinnors ekonomiska egenmakt.

En hållbar ekonomi är stabil, klarar tillfälliga nedgångar och möjliggör långsiktiga investeringar. För att främja en hållbar ekonomi för individer, hushåll och småskaliga företagande krävs tillgång till kunskap, en långsiktig strategi och resurser såsom nätverk och marknad.

Vägledande värderingar och arbetssätt för att uppnå Nduguföreningens syfte och mål

Nduguföreningen uppnår syftet och målen genom att arbeta utifrån följande värdegrund och arbetssätt som ska genomsyra verksamheten. Om det uppstår konflikter mellan olika värden tar styrelsen i dialog med referensgruppen ställning till vad som ska prioriteras i det aktuella fallet. Det finns ingen på förhand given inbördes hierarki mellan värdena.

Värdegrund

Alla människors lika värde

Alla människor är moraliskt och värdemässigt jämlika, oavsett kön, etnicitet, kulturell eller religiös tillhörighet, nationalitet, funktionalitet, ålder och sexuell identitet. Detta är en central utgångspunkt för Nduguföreningens arbete. Det är på denna grund som de mänskliga rättigheterna vilar och därmed vägleder ett rättighetsbaserat arbete genom principen om icke-diskriminering.

Deltagande, öppenhet och ömsesidighet i arbetet

Arbetet präglas av deltagande, öppenhet och ömsesidighet mellan Nduguföreningen och lokala aktörer, såväl vid utformningen som i genomförandet. Den grundläggande utgångspunkten för arbetet i Kizagaområdet är att det sker tillsammans och i samarbete med lokalbefolkning, lokala myndigheter och andra aktörer i området. Nduguföreningen strävar alltid efter att ta till vara på den mångfald av resurser, kunskaper och erfarenheter som finns lokalt och i samarbetet.

Fokus på både individen och lokalsamhället

Nduguföreningens arbete strävar efter att bidra till förbättringar för de individer som lever i fattigdom. Men människor lever inte sina liv enskilt, utan i ständigt och ofrånkomligt beroende av varandra. Därför ska Nduguföreningens utvecklingsarbete bedrivas tillsammans och i samarbete med lokala aktörer på olika nivåer. Insatserna ska riktas direkt till såväl individer som grupper, lokalsamhället och dess institutioner. Arbetet sker därmed både på individnivå och på strukturell nivå för att på ett hållbart sätt förändra en del av de lokala strukturer som ligger till grund för fattigdomen. Med strukturer avses även maktstrukturer, såsom de ojämlika förhållanden som ofta råder mellan män och kvinnor.

Arbetsätt

Nduguföreningen hanterar och anpassar sig till förändringar och utformar insatser utifrån sammanhanget och uppsatta mål. Detta kräver flexibilitet i såväl tanke som handling. För att uppnå biståndseffektivitet kräver det också ingående planering och genomtänkta arbetsätt. Alla insatser ska göras med hänsyn till föreningens ekonomiska bärkraft och en utfasning på lång sikt ska beaktas. Nedan följer ett antal aspekter som beskriver det arbetsätt som Nduguföreningen eftersträvar och som bygger på den värdegrund som föreningen vilar på.

Arbetar med både orsak och symptom

Fattigdomens orsak är ofta kopplad till bristande ekonomisk utveckling och strukturella problem som skapar orättvis fördelning av resurser. Detta ger symptom som gör att människors rättigheter inte tillgodoses, till exempel brist på tillgång till utbildning, hälsa och sjukvård. Nduguföreningens utgångspunkt är att i första hand arbeta med fattigdomens orsaker för att nå en hållbar förändring för individer och lokalsamhället. Samtidigt är det nödvändigt med insatser som kortsiktigt bemöter symptom för att rädda liv och lindra omedelbart lidande.

Eftersträvar deltagande och ömsesidighet i utformning och genomförande

Genom att tillsammans med lokala aktörer arbeta för förbättrade livsmöjligheter och ökat självbestämmande för lokalbefolkningen uppmuntras initiativförmåga och en framtidstro förstärks. Nduguföreningen och lokala aktörer planerar, utformar och genomför samt utvärderar insatserna i en anda av ömsesidighet. Ömsesidigheten innebär att det ska vara ett samspel och att närmast berörda parter har rätt att delta och påverka arbetet. Alla centrala avgöranden sker efter en ömsesidig dialog mellan Nduguföreningen och lokala aktörer, bl.a. genom den lokala referensgruppen. Ömsesidigheten innefattar att olika parter perspektiv tillmäts olika betydelse beroende på frågan. Om det exempelvis gäller rättighets- och behovsanalys eller insatser av lokalbefolkningen, så har lokala aktörers uppfattning visst företräde. Vid frågor som exempelvis hur utbetalt bistånd ska redovisas eller hur långvarig en insats ska vara, så har Nduguföreningen i Sverige visst företräde. Samarbetet och dialogen mellan Nduguföreningen och lokala aktörer ska alltid präglas av en ömsesidig respekt.

Att de som berörs av insatserna får möjlighet att delta och påverka är grundläggande vid utformning och utvärdering, samt vid förverkligandet av varje enskild insats. En viktig poäng finns i att göra många delaktiga hellre än bara ett fåtal individer. Det finns ofta också ett värde i att en mångfald av aktörer medverkar. Utgångspunkten är att så många som möjligt i proportion till dem som berörs av insatsen ska vara delaktiga.

Utövar och främjar öppenhet och ansvarsutkrävande

Staten och dess institutioner har ansvar för att tillgodose människors medborgerliga och politiska liksom ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Starka demokratiska institutioner som utövar öppenhet och ansvarsutkrävande är centrala för att människor i fattigdom ska kunna förbättra sina livsförhållanden. Detta är en grundpelare i ett rättighetsbaserat arbete.

För Nduguföreningens lokala arbete innebär det att när det är möjligt eftersträvas påverkan på lokala institutioner så att de möjliggör för lokalbefolkningen att kunna utkräva dess ansvar mot

medborgarna. Det innebär också att Nduguföreningen uppmuntrar lokalbefolkningen till att själva utkräva ansvar och få insyn i olika lokala beslut och processer som berör samhällsutvecklingen. Att främja dialog mellan de lokala institutionerna och lokalbefolkningen är kärnan i ett sådant arbete.

Öppenhet och ansvarsutkrävande är också en viktig del av Nduguföreningens arbetssätt. Medlemmar och lokalbefolkningen ska ha möjlighet till insyn i och kunna påverka Nduguföreningens arbete. Detta kan ske genom att Nduguföreningens representanter har en dialog och öppenhet i mötet med andra. Referensgruppen utgör en lokal formell mekanism som främjar just detta.

Säkerställer hållbarhet

Nduguföreningen utformar sina insatser på ett sätt som, så långt det är möjligt, säkrar hållbarhet på sikt snarare än att utgöra en kortsiktig lösning. Genom att flera aktörer bidrar sprids ett stort mått av ansvarstagande och makt, vilket ökar insatsens hållbarhet. Att arbeta med hållbar utveckling innebär att sträva efter ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. Grundtanken är att det liv vi lever idag ska täcka våra behov utan att äventyra framtida generationers möjligheter till lika livsförutsättningar. Ekologisk hållbarhet tillämpas genom att anpassa levnadsstandarden efter naturens bärkraft. Ekonomisk hållbarhet uppnås genom ekonomisk utveckling som gynnar utsatta grupper. Social hållbarhet innebär att alla individer har jämlika möjligheter till välmående, beslutsfattande och grundläggande rättigheter.

Nduguföreningens insatser ska bidra till att ekosystem och naturresurser nyttjas på ett hållbart sätt så att inte tillgång till mat, rent vatten, energi eller klimat påverkas negativt. Som minimum ska insatserna aldrig förorsaka miljöproblem eller bidra till negativa klimatförändringar. Nduguföreningen ska arbeta för hållbara lösningar på sikt, som kan motstå och motverka klimatförändringar. Centralt i detta är att stödja individer och lokalsamhället att vara motståndskraftiga inför klimatförändringar kopplat till de olika målområdena.

Främjar jämställdhet och jämlikhet

Nduguföreningen strävar efter jämlik och jämställd tillgång till bistånd. Det inkluderar även inflytande över beslut och medverkande vid insatsernas genomförande. Jämställdhet leder till att kunskap och resurser bättre tas tillvara som ett medel i arbetet mot fattigdom. Vid varje insats ska hänsyn tas till jämlikhet och jämställdhet vid utformning och genomförande.

De maktförhållanden som råder mellan könen bidrar till att flickor och kvinnor får mindre möjligheter till utbildning, hälsa och inkomst. Det är därför viktigt att agera med förståelse för de maktstrukturer som råder mellan män och kvinnor. Maktstrukturerna ska därmed beaktas vid utformningen av varje insats med hjälp av ett jämställdhetsperspektiv. Nduguföreningens ambition är att insatserna ska jämna ut eller på något sätt förbättra de ojämna maktförhållanden och levnadsvillkor som råder mellan könen. Som minimum ska våra insatser aldrig förstärka dem.

Det är inte bara mellan könen det råder ojämlikhet, utan även mellan grupper som baseras på etnicitet, kultur, religion, ålder, sexualitet och funktionalitet. Därför ska Nduguföreningen utforma sina insatser baserat på principen om icke-diskriminering och med ett inkluderande

arbetsätt så att utsatta grupper inte diskrimineras, utan istället inkluderas på lika villkor. Detta kräver oftast medvetna åtgärder i ett försök att utjämna ojämlikheter som begränsar dessa gruppers delaktighet.

Beaktar barns situation och perspektiv särskilt

Barn är särskilt utsatta och sårbara i fattigdom. Barnkonventionen uppmanar till att alltid beakta vad som är bäst för det enskilda barnet, vid varje insats som berör barn på något sätt. Det är då viktigt att ta reda på vad barn själva upplever och önskar. Barnets bästa och barns rätt till inflytande är två av grundprinciperna som genomsyrar hela Barnkonventionen. För Nduguföreningen innebär detta en ambition om att verksamheten ska utgå från ett barnrättsperspektiv. Det betyder att varje målområde och insats utformas på ett sätt som säkrar, stärker och skyddar barns rättigheter särskilt.

Bibehåller en politisk och religiös obundenhet

Nduguföreningen är politiskt och religiöst obundna i sin verksamhet i Sverige och Kizagaområdet. Obundenheten innebär att Nduguföreningen värnar om och bibehåller en oberoende position i relation till politiska eller religiösa aktörer. Obundenheten innebär dock inte att Nduguföreningen måste avstå från samarbete med eller bidrag från politiska eller religiösa aktörer. Det är tvärtom ofta önskvärt att samarbeta med politiska och religiösa aktörer, men ska göras på ett sådant sätt att föreningens oberoende och värdegrund respekteras. Detta gäller såväl vid insamling av biståndsmedel i Sverige som vid samarbete med lokala myndigheter i Kizagaområdet.

Vid samarbete med lokala myndigheter och politiska organ i Kizagaområdet ges den politiska majoriteten förtroende som samarbetspart, utan värdering av samarbetspartens politiska ståndpunkt. Nduguföreningen ska agera medvetet om den komplexitet som råder i balansgången mellan att samarbeta med lokala företrädare för att nå hållbara lösningar i biståndsinsatserna, och att bibehålla en oberoende position genom att värna om våra värderingar. I samtliga fall ska Nduguföreningen värna om en opartisk position och agera utifrån föreningens syfte och värdegrund.